

Reglab: Utvärdering av samverkansdialogerna inom kulturområdet – något om bakgrund och processutvärdering

---

Bakgrund

Att regionalisera politik är ett processinriktat arbete, som i det här fallet konkret påbörjades med de direktiv som regeringen lade fast i juni 2007 och vars huvudsakliga syfte var att överväga förändringar i de nationella kulturpolitiska målen, utveckla samspelet mellan kommuner, landsting och stat, samt bredda ansvaret för kulturverksamheter i samhället. Samverkansprocesserna bedöms av regeringen som viktiga per se. I delbetänkandet *Spela samman* nämns två syften med själva framtagandet av kulturplanerna¹:

- Fler kommer att ges möjlighet att delta i kulturpolitikens utformning.
- Processen bidrar till att öka det regionala engagemanget för kulturpolitiken och stimulerar samverkan och kommunikation mellan berörda aktörer i länen.

De stora farhågor som restes inför den nya samverkansmodellens införande, var bl.a. att den politiska styrningen av kulturlivets innehåll skulle öka, men också att den regionala kompetensen inte skulle räcka till för att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen. Utvärdering av utfallet av samverkansprocesserna bör beakta följande frågeställning:

- Har de nya samverkansformerna med aktörer från kommuner, kulturliv och civilsamhälle förändrat den politiska styrningen och i så fall hur (ökat/minskat/rollförskjutning)?

En underliggande fråga är om de utökade samverkansprocesserna haft någon påverkan på den kulturella aktiviteten på regional och kommunal nivå och vilka konsekvenser detta i så fall har fått. Resultaten av undersökningen ska kunna ligga till grund för kommande regionala kulturplaner liksom för vidare utveckling av kulturverksamheterna.

Det övergripande syftet med utvärderingarna är framför allt främjande och kunskapsutvecklande. Att driva dialogprocesser genom formella samverkansstrategier och kommunikationsstrukturer är ett nytt sätt att hantera kulturpolitiska frågeställningar och det är väsentligt att kunna dra rätt erfarenheter från arbetet.

Metod

Processutvärdering eller analys av processer innebär kort uttryckt att man följer ett händelseförlopp och försöker förstå och tolka resultatet av förloppet. Metoden är vanlig inom tillverkningsindustrin, men används också inom samhällsvetenskaperna för att förstå och analysera resultat av politiska beslut, eller olika samhällsliga skeenden, men kan också användas inom spelteori och simuleringar.

Användning av processutvärdering kan ha sin grund i att man försöker förstå vad som händer i en process eller att man vill synliggöra resultatet av processen. En process kan beskrivas i

---

¹ Spela samman, p 75

flöden, genom att ”frysa” ett tillstånd och jämföra med ett senare tillstånd. Man kan välja att beskriva reaktioner, idéer, handlingsätt, åtgärder, beslut och effekter av beslut, resultat etc.

Konkret

Översatt till de kulturella samverkansdialogerna kan detta innebära observation av både form och innehåll avseende planerings- mötes- och beslutsstrukturer, eller med andra ord hela förloppet mellan initiering av samverkansprocesserna och resultaten av den slutligen förda politiken.

Man kan i detta fall studera hela förloppet med början i regionernas förhållande till kulturutredningen, remissyttrandet över denna, och de muntliga dialogerna med statliga företrädare som förts, framför allt kanske med Kulturrådet. Huvuddelen av detta material är sannolikt skriftligt dokumenterat.

De dokument som kan bli aktuella att analysera bland en mängd andra är:

- Aktuella handlingsplaner vid tidpunkten för initieringen av samverkansplanen och tidigare genomförda utvärderingar av dessa planer
- Föredragningslistor och protokoll
- Plan för dialog och samverkan med kommunerna
- Budskapsplanering
- Kommunikationsplanering
- Minnesanteckningar från samverkansmöten
- Minnesanteckningar från samrådsmöten och ev remisskonferenser
- SWOT- analyser avseende samverkansmodellen
- Uppföljningar och pågående utvärderingar av konkreta projekt och sektoriella verksamheter; bolagsdirektiv, bidragskriterier för performativa verksamheter, kulturarv, regionala museiuppdrag, konststipendier, utvecklingsbidrag m.fl.

Även remissvaren från kommuner och kulturliv är viktiga för att få en uppfattning av helhetsbilden från övriga dokument. Kommunernas förändrade roller, och hur de själva uppfattar dem, kan delvis fångas genom en studie av remissvaren. Efter dessa delanalyser kan ett sammanfattande intryck tona fram och totalanalysen bör sedan kunna svara på frågan om de förväntade resultaten uppnåtts, och hur, och sannolikheten för att det i så fall beror på de förändrade dialogformerna, den så kallade samverkansmodellen.

Ett kriterium för att kunna studera den politiska styrningen är att nivågruppera detaljeringsgraden för de formella politiska beslutens karaktär². Nivågruppering kan ganska lätt låta sig göras i former av t.ex. strategiska beslut, beslut av inriktningskaraktär, handlingsplaner och beslut på mer detaljerad nivå, såsom enstaka frågor eller budgetbeslut avseende enskilda uppdrag. Ekonomiska resurser är ett lättanvänt mått på förändringsutfall. Det är relativt okomplicerat att mäta nivån på de kommunala och regionala kulturbudgetarna. Problemet är att kunna isolera resultatet av interventionen, dvs samverkansmodellen.

Jan Stenfell, Region Skåne, jan.stenfell@skane.se

---

² Holme & Solvang *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder* (1997), p 141